

Hem yargı sistemine yönelik eleştirileri hem de 16 Nisan'da yapılacak referandumla halkoyuna sunulacak **Anayasa değişikliğinin**

bu alandaki düzenlemelerini, Adalet Bakanı **Bekir Bozdağ** ile konuştuk. Dün başlayan röportajımız bugün devam ediyor...

'YÜRÜTME, VEKİLLERE MUHTAÇ OLACAK'

■ KHK'lar kapsamında, kar lastiği düzenlemesi, bankacılık mevzuatı gibi OHAL'in ilan edilme nedeni dışında da kararname çıkarıldı. Bunların hukuka uygun olmadığı eleştirisine ne diyorsunuz?

OHAL KHK'ları, OHAL'in gerektirdiği durumlarda sınırlıdır. KHK'ları eleştirenler, düzenlemelerin gerektirilenin ötesine geçtiklerini iddia ediyorlar. Örneğin kar lastiği güvenliği nedeniyle alınmış bir karar.

■ Peki, OHAL bitince, bütün bu kararname hükümleri mi olacak?

OHAL KHK'larını ikiye ayırmak gerekir. Sadece OHAL ile ilgili ve sınırlı kararname OHAL sona erdiğinde kendiliğinden yürürlükten kalkacaktır. Bir kısmı ise, OHAL yürürlükten kalksa dahi varlığını koruyacaktır. Örneğin; TSK'nın yeniden yapılandırılması ilgili düzenleme kalıcı olacak çünkü Meclis'ten geçti ve yasalaşmış oldu. Mevcut **Anayasa**'ya göre OHAL KHK'larının Meclis'ten geçmesi zorunlu değil. Oysa önerdiğimiz yeni sistemde OHAL döneminde çıkarılacak Cumhurbaşkanlığı kararname 3 ay içinde Meclis'te görüşülmezse, kendiliğinden yürürlükten kalkıyor. Bu, bugünkü sistemden bin defa daha demokratik ve daha güvenlidir.

■ Peki **Anayasa Mahkemesi** denetimi neden yok? Muhalefet "Cumhurbaşkanı OHAL kararname çıkararak ülkeyi canının istediği gibi yönetir" itirazında bulunuyor.

Cumhurbaşkanı kararname Meclis denetimine tabi. Muhalefet milleti korkutmak için çok abartıyor. Selin Sayek Bökke Hanımefendi geçen gün

"Yeni sistem gelirse OHAL ilan edip cinsel istismarı suç olmaktan çıkaracaklar" dedi. Yalan, yalan, yalan... Şu anda bu yetki **Anayasa**'da var fakat hükümet hangi karnameyi çıkarmış da siyasi haklara, **insan haklarına** müdahale etmiş? Bir tane örnek gösteremezler. Cumhurbaşkanlığı kararname çok net; kanunla düzenlenecek belirtilen konularda, yasama ve yargıyla ilgili konularda, **insan haklarına** ve siyasi haklara ilişkin konularda çıkarılmaz. Yalnızca, bakanlıkların kuruluşu, görevleri yetkileri konusunda ve üst düzey görevlilerin görevden alınması, atanması gibi yürütmeyle ilgili konularda çıkarılabilir.

'HÜKÜMETİN KANUN TEKLİFİ VERME YETKİSİ OLMAYACAK'

■ Yeni sistemde, Cumhurbaşkanı'nın yasaları veto yetkisi de tartışma yaratıyor...

Bugünkü sistemde muhalefet partilerinin hükümete rağmen bir yasayı değiştirmesi mümkün değil. Cumhurbaşkanlığı sisteminde ise, hükümetin artık kanun teklifi verme yetkisi yok, tamamını milletvekilleri verecek. Cumhurbaşkanı sadece bütçeye ilişkin kanun teklifi verecek. Bakanlar komisyonunda veya genel kurulda olmayacak. Cumhurbaşkanı bir yasaya ihtiyaç duyduğunda, grubuna mensup milletvekillerine teklif vermelerini söyleyebilir ve Meclis'e mesaj gönderebilir. Yani yürütme, milletvekillerine muhtaç olacak.

■ Ama "Cumhurbaşkanı aynı zamanda partisinin genel başkanı olabileceği ve o parti Meclis çoğunluğu oluşturacağı için milletvekilleri üzerinde nüfuz kullanarak istediği

yasayı çıkartabilir" diyor muhalefet...

Bu CHP'nin iflasını gösteren bir ifade. "Parlamentoda hiçbir zaman çoğunluk almayacağız" ön kabulünü gösteriyor. Yeni dönemde, parlamentodaki çoğunluk çok farklı olacak. Yürütmede gittik oyumuzu A partisinin adayına verdik, siyasi istikrar sorunu çözülmüş oldu. Parlamenta gelince gönlümüzün istediği partiye oy vereceğiz. Sandıkların aynı gün konulmuş olması yürütme alan adayın partisinin yasamada çoğunluk elde edeceği anlamına gelmez. Yeni sistemde, yürütmenin yasama üzerindeki etkisi asla bugünkü gibi olmaz.

■ Seçim sistemi ve Siyasi Partiler Kanunu'nun değiştirilmesi 2019 öncesi gündeme gelir mi?

Anayasa değişikliği kabul edilirse uyum yasaları çıkması gerekiyor. Siyasi Partiler ve Seçim Kanunu'nda uyum gerektirecek bazı maddeler var. Örneğin, milletvekili sayısı 550'den 650'ye çıkıyor, seçime yaşı 25'den 18'e düşüyor. 100 bin vatandaşın imzasıyla Cumhurbaşkanı aday gösterilebilir. Bunlar bir müdahaleyi gerektirebilir ama uyum düzenlemeleri sınırlı sayıda. Aslında Türkiye siyasi partiler yasasını ve seçim yasalarını baştan sona yenilemeli. Fakat siyasi partiler ve seçim yasaları **Anayasa** gibidir. Değişiklik yapılacağı zaman partiler arası büyük bir uzlaşma ve hassasiyetle yapılması lazım. Ama şimdiden "Bu değişiklikler olacak" diyemem.

Fotoğraflar: Ece ÖGÜTÜRK

'HOLLANDA HALKINI VE KENDİNİ KÜÇÜK DÜŞÜRDÜ'

■ Hollanda kriziyle ilgili olarak **AİHM**'ye başvuracak mısınız? Avrupa **İnsan Hakları Sözleşmesi**'nin 16. maddesi devletlere yabancıların siyasi faaliyetlerini yasaklama hakkı tanıyor. Bu Türkiye'nin başvurusunu baştan geçersiz kılar mı? Hukuki yollara başvurma konusuna Dışişleri Bakanı'mız hükümetle birlikte karar verecek. Neler yapacağı konusunun üzerinde çalışılıyor. Türk bakanlar giderken propaganda yapmak için değil, Türk toplumuyla buluşmak için gidiyorlar. Ben de Almanya'ya Türk toplumuyla buluşmak

üzere gittim. Türkiye'deki konulan da konuştuk.

'CHP'Lİ BELEDİYELER 'HAYIR' ÇIKSIN DIYE ÇALIŞMIYOR MU?'

■ Ama CHP "Bakanların devlet uçağıyla, kendi partilerinin referandum propagandasını yapmak için gitmesi ne kadar doğru?" şeklinde bir itirazda bulunuyor.

Türkiye'nin bakanlar Türk toplumu ile bir araya geliyor diye rahatsızlık duyup bunun üzerinden bir tartışma açılmasını etik bulmam. Şu an CHP'nin elinde bir sürü belediye var. O belediyeler 'Hayır' çıksın diye çalışmıyor mu? Belediyeler, devletin bir kurumu değil mi? Avrupa'da İrkçilik, ayrımcılık, yabancı karşıtlığı hastalığının çok yaygınlaştığını görüyoruz. Hollanda adına üzülüm, yaptıkları şey Hollanda'yı ve Hollanda halkını küçük düşürdü. -BİTT-

Ortaya 2 sandık konacak. Yürütmede gittik oyumuzu A partisinin adayına verdik, siyasi istikrar sorunu çözülmüş oldu. Parlamenta gelince gönlümüzün istediği partiye oy vereceğiz. Parlamentodaki çoğunluk farklı olacak.